

Alþingi
Alþingishúsið
Reykjavík
Althingi.is
umhverfissinnar.is

Ungir umhverfissinnar
Rafstöðvavegur 5-7
110 Reykjavík

10. janúar 2020

**Athugasemdir við 353. mál, lagafrumvarp
151. löggjafarþing 2020–2021.**

Vísað er í fyrri umsögn Ungra umhverfissinna frá 18. júlí 2019 við Frummatsskýrslu Landsnets um Suðurnesjalínu 2 sem skilað var til Skipulagsstofnunar við gerð á álitum að mati á umhverfisáhrifum.

Einnig er vísað í álit Skipulagsstofnunar.

Frummatsskýrsla Landsnets

Í síðustu málsgrein 23. kafla, bls. 233, er fjallar um samantekt umhverfisáhrifa, kemur fram að sá valkostur sem Landsnet leggur fram sem aðalvalkost, C: Loftlína um Hrauntungur, hafi í heild neikvæðari umhverfisáhrif en jarðstrengjavalcostir.

Þetta kemur einnig fram í mynd 23.1 en þar má jafnframt sjá að valkostur B: Jarðstrengur samhliða Reykjanesbraut, hefur í heild minnst neikvæð umhverfisáhrif. Landsnet hefur því lagt fram aðalvalkost sem hefur ekki minnst umhverfisáhrif.

Í þriðju setningu sömu málsgreinar kemur fram að: *"Með vísun í niðurstöður umhverfismatsins og samanburðar á umhverfisáhrifum aðalvalkostar og annarra valkosta telur Landsnet að umhverfissjónarmið gefi ekki tilefni til þess að vikið sé frá þeirri meginreglu stjórnvalda um að notast skuli við loftlínu í meginflutningskerfi raforku."*

Ungir umhverfissinnar (UU) telja þessa túlkun stangast á við lög og ályktanir Alþingis á eftirfarandi hátt: Stefna stjórnvalda varðandi lagningu jarðstrengja í meginflutningskerfi í lið 1.3, um meginflutningskerfi raforku, í þingsályktun um stefnu stjórnvalda um lagningu raflína, nr. 11/144, kemur skýrt fram að *"líl meginflutningskerfi raforku [skuli] meginreglan vera sú að notast sé við loftlínu nema annað sé talið hagkvæmara eða æskilegra, m.a. út frá tæknilegum atriðum eða umhverfis- eða öryggissjónarmiðum."*

Síðar í lið 1.3 sömu þingsályktunar kemur fram að *"leif í framangreindum tilvikum kostnaður við að leggja jarðstreng er ekki meiri en tvisvar sinnum kostnaður við loftlínu á viðkomandi kafla skal miða við að leggja jarðstreng, nema ef ekki er talið tæknilega mögulegt að leggja jarðstreng eða ef loftlína er í umhverfismati talin betri kostur á grundvelli umhverfissjónarmiða."* Líkt og fram kemur í frummatsskýrslu á bls. ii er kostnaður við valkost

B, jarðstreng meðfram Reykjanesbraut, áætlaður sem 4.358 m.kr og kostnaður við valkost C, loftlínu um Hrauntungur, áætlaður sem 2.329 m.kr. Jarðstrengsvalkostur B er því 1,87x dýrari en valkostur C og uppfyllir þ.a.l. skilyrði þingsályktunar um stefnu stjórnvalda um lagningu raflína, n.r. 11/144, um að vera ekki meira en tvisvar sinnum kostnaðarsamari en loftlína.

Samkvæmt frummatsskýrslu er lagning jarðstrengs í þessu tilfelli æskilegri út frá umhverfissjónarmiðum og er því ljóst að vilji löggjafans sé að jarðstrengsvalkostur sé valinn, enda séu þeir jafnframt innan kostnaðarmarka, sbr. þingsályktun nr. 11/144. Landsnet hefur því ekki lagalegt svigrúm til að telja að umhverfissjónarmið gefi ekki tilefni til þess að vikið sé frá þeirri meginreglu stjórnvalda um að notast skuli við loftlínu í meginflutningskerfi raforku.

Landsnet er því þarna að fara gegn vilja löggjafans

Álit skipulagsstofnunnar.

Í áliti skipulagsstofnunnar segir: *“Skipulagsstofnun [telur] umhverfismat Suðurnesjalínu 2 sýna fram á að lagning línunnar sem jarðstrengs sé best til þess fallin að draga eins og kostur er úr neikvæðum áhrifum framkvæmdarinnar, sbr. markmiðsákvæði laga um mat á umhverfisáhrifum, og þá sé æskilegasti kosturinn valkostur B meðfram Reykjanesbraut.”*

Tilgangur umhverfismats

Samkvæmt c-lið 1. mgr. 1. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum, nr. 106/2000, er markmið þeirra *“að draga eins og kostur er úr neikvæðum umhverfisáhrifum framkvæmdar”*. Landsnet hefur því ekki lagalegar forsendur til að leggja fram annan aðalvalkost en þann sem hefur minnst neikvæð umhverfisáhrif, enda teljast allir valkostir frummatsskýrslu raunhæfir þ.m.t. varðandi kostnað.

Raforkulög

Samkvæmt 5. tl. 1. mgr. 1. gr. raforkulaga, nr. 65/2003, skal taka tillit til umhverfissjónarmiða. Ekki er betur séð en að markmið raforkulaga mælist til þess að sá kostur sem Landsnet leggur fram sem aðalvalkost skuli vera sá sem hefur í heild minnst neikvæð umhverfisáhrif.

Lög um náttúruvernd

Samkvæmt 1. mgr. 1. gr. laga um náttúruvernd, nr. 60/2013, er *“[m]arkmið [þeirra] að vernda til framtíðar fjölbreytni íslenskrar náttúru, þar á meðal líffræðilega og jarðfræðilega fjölbreytni og fjölbreytni landslags. Þau eiga að tryggja eftir föngum þróun íslenskrar náttúru á eigin forsendum og verndun þess sem þar er sérstætt eða sögulegt og einnig stuðla að endurheimt raskaðra vistkerfa og auknu þoli íslenskra vistkerfa gegn náttúruhamförum og hnattrænum Umhverfisbreytingum.”*

Hönnun mannvirkja

Samkvæmt 69. gr. náttúruverndarlaga, nr. 60/2013, skal þess gætt við *“hönnun vega, virkjana, verksmiðja og annarra mannvirkja [...] að þau falli sem best að svipmóti lands. Við mat á umhverfisáhrifum og afgreiðslu leyfisumsókna vegna slíkra framkvæmda skal taka afstöðu til þessa atriðis.”*

Niðurstaða UU

Ekki er betur séð en að Landsneti beri lagaleg skylda til að velja þann kost sem hefur minnst neikvæð umhverfisáhrif í þessu tilfalli. Annað stríðir gegn markmiðum laga um náttúruvernd.

UU vilja jafnframt benda á að náttúruvernd er ein af grundvallarforsendum samfélags og atvinnulífs, sem ber að hafa í huga við túlkun laga er varða uppbyggingu raforkukerfis almennt.

UU telja 6g. gr. náttúruverndarlaga eiga sérstaklega við um þann valkost að leggja Suðurnesjalínu 2 sem jarðstreng meðfram Reykjanesbraut, enda uppfyllir sá valkostur kröfu hennar margfalt betur en aðrir kostir sem fram koma í frummatsskýrslunni, að núllkosti undanskyldum.

Ungir umhverfissinnar mælast til þess að ekki verði veitt framkvæmdaleyfi fyrr en Landsnet fari að náttúruverndarlögum. UU óskar eftir að koma fyrir nefndina.

Fyrir hönd Ungra umhverfissinna

Þorgerður María Þorbjarnardóttir

Þorgerður M Þorbjarnardóttir, formaður
S. 8958894